

THƯƠNG ĐĂNG DƯỢC PHÒNG G. RENOUX

NHỨT HẠNG BẢO-TÊ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon

Tiệm củ của ông HOLBÉ và RENOUX

- Y-khoa dược liệu đủ thứ
- Vật liệu để bào chế thuốc
- Vật liệu để dùng chụp hình
- Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc
- Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc
- Đồ phụ tùng về máy chụp hình
- Kiên và giấy để chụp hình
- Đồ để dùng bó rịt
- Dầu thơm thượng hạng đủ thứ
- Dầu mắng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng mà bỏ nha-phiên của ông Holbé chế ra.
Nhu vị nào có mua thuốc của Thương-dăng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn hiệu Xích-long (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thương-dăng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một cuốn Dược-tánh-lược-biên có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARDIN ET FILS.

Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SÁT

Tirage: 1.500 exemplaires.

Ng. ch. Sat

NÔNG-CÔ MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
PARAISSANT LE JEUDI

17e ANNÉE
NAM THỨ 17
Ngày 21 Mars
1918

農 賈 茗 談

Số 57
Ngày mồng 9 tháng hai
năm Mậu-Ngũ

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐỒNG-ĐƯƠNG	
Một năm.....	5 \$ 00
Sáu tháng.....	3 00
Nổi số.....	0 15
ABONNEMENTS France et Colonies	
Un an.....	20fr.00
Six mois.....	12 00

Les abonnements sont payables d'avance

Chủ-nhơn:
F. CANAVAGGIO

Quản-lý, kiêm Chánh-chủ-bút:
Nguyễn-chánh-Sát

Đại-biên:
Đặng-thức-Liêng. — Nguyễn-viên-Kiều

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

La ligne de 0=065 de large... 1 \$ 50
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.
Pour les annonces commerciales on traite à forfait.

RAO BÁO
Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thư, hoặc đến tại Bồn-quản mả (thương nghị).

Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Thiệt nghiệp yếu luận.
2. Canh-nông tương-tế-hội.
3. Dựng xưởng làm nghề.
4. Âu-châu chiến cuộc.
5. Thế-giới tân văn.
6. Đông-Dương thời sự.—Trời đường.
7. Đại-Pháp lễ nghi.
8. Chị em nói chuyện.
9. Quốc-trải năm 1917.
10. Đạn chứng lương phương.
11. Điều lệ về chợ-phiên bán thú vật.
12. Bất lỗi người chằng thầy lỗi mình.
13. Tự do diển đảng.
14. Trình thám tiêu thuyết.
15. Che lường băng sao.
16. Liên thành.
17. Các lời rao thương-mại.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯƠNG

TIỆM LỚN TẠI QUẢN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-TRUNG HỒN... Thêm vào đơn... Mỗi ngày phải uống 1 hũ, uống với nước trà.

với nước trà. Còn đơn-bà đề thì phải dùng nước... Mỗi hộp 2 hũ, giá là..... 1 \$ 00

Tễ sanh được thùy

Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghề Y-tuất đã nghiệm cứu...

- Về các chứng ban, Bôn mửa cảm mạo, Nóng lạnh nhưt đầu, Thối chứng dịch hạch, Hoại loạn mửa yã, Đau bụng sinh bụng, Trùng phong trùng đâm, Bất tỉnh nhưn sự, Cảm gió sanh ho, Kiệt máu kiệt đâm, Nhưt môi cứng mình, Tinh thần bất hoạt, Trùng thử phát nóng, Thủy thổ bất phục, Vj chàng tiêu noá, Bị ghe đại sống, Sơn phong chanh rét, Da ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10 Mỗi 10 ve..... 0 80

Nhị-khoa-cang-cơ-tàng

Chủ trị con nít cấp mạng kinh phong, cũng các chứng bệnh của con nít kể ra sau này: Cảm mạo phong hàn, mình nóng, mắt đỏ, đăm ngàn chạn con mắt lao liên, hoặc trợn trắng, cứng rắng, cứng hàm, bất tỉnh nhưn sự, miệng mũi trưng khí, trong ruột đau thắc, hơi thở khô kiết mà lam ra hờ, hoặc khóc đêm và giật tay giật chân, đường đại huật bồn, hoặc miệng mồm khó khai lại hay khác nước, ấy là chứng CAP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mưa, khi là rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mét, ồm gáy khô khè, ọc sữa, ăn uống chẳng đặng, khóc có nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm, đường đại đường tiểu không tốt, tay chơn lạnh ngắc rết lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-RHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp 6 tuổi mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Con con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ tận các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

Bạch trược cao

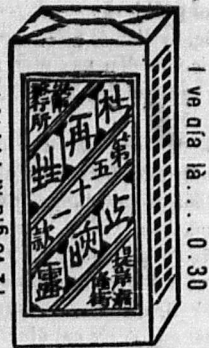
Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gât, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu kể lậu huyết, chảy ra dầm dề cứ theo phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các chứng bệnh độc.

Trong mỗi hiệp đều có chỉ cách dùng. Mỗi hiệp giá là..... 0 \$ 60

ĐỒ-TÁI-SANH Đại-dược-Phòng

26, rue Gialong, 26. — CHOLON

Tại bồn-hiệu* tôi có bán đủ các thứ thuốc như máy nhà thuốc lớn của Langsa và đủ các hiệu của máy nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, bồn hiệu cũng có chế nhiều thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc theo kiểu sau đây, để mà trị đăm dưỡng-phổi, và trừ các chứng bệnh ho, như: Ho-lao, ho-lớn, ho có máu, ho-phong, ho-gió, chẳng luận là lâu hay mau, hề dùng tới nó thời tất nhiên thần hiệu, và xin quý ông coi cho kỹ những thuốc của bồn hiệu tôi thời chất.

TẠI BỒN-HIỆU

Có trồng răng và bịch răng bằng vàng Tây với vàng Annam, chất chẳng khéo léo lắm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm, quý ông muốn làm kiểu nào cũng đặng (Tôi cũng đặng bảo lãnh trong một năm như có hư tôi sửa lại không ăn tiền).

Những thuốc của tiệm ĐỒ-TÁI-SANH và ĐỒ-TRẠCH-SANH trong lục (lục) đều có bán lẻ.

PARFUMERIE-COFFEUR-CHAPELLERIE

« Michel THO »

Tiệm hơi tóc ở đường Catinat, số 93, ngan nhà in và nhà bán sách của ông C. Ardin et Fils (Imprimerie Librairie Commerciale). bán nón, dù, xà-bông thơm và dầu thơm, gậy cầm tay, phấn thoa mặt vân vân. Giá rẻ lắm sữa máy may, máy viết các hiệu. Bán thơ truyện đủ thứ.

TRƯỚC KHI MUA XE MÁY

Thì quý-vị nên đến tiệm

LỤC-TÌNH-LẦU

Thì quý-vị sẽ chọn đặng

KIỀU XE

EMBLEM VA MEAD

Tốt đẹp, chắc chắn và giá rẻ hơn các nơi

Đường Espagne số 48

Góc Chợ-mới

SAIGON

TRẦN-QUANG-NHIỆM

ĐỒ-TRẠCH-SANH, Đại-dược-phòng

7, Quai de Minh-Hương, 7 CHOLON

Tiệm bảo thủ thuốc theo cách Langsa, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và Trung-quốc, chẳng thiếu món chi, nay bồn hiệu mới chế một thứ thuốc này, theo theo ngọt dịu, hình nó giống như cà-na, dùng trong bụng theo kiểu sau đây, để trị các chứng bệnh ho, đau bụng và siêng, uống nó thì ngũ ngon, thiết là một thứ thuốc trị đăm-trang nhưt, chẳng luận lớn nhỏ, đều dùng đặng cả. Xin quý vị coi mua thì phải coi cho kỹ, kẻo lầm đó giá.

52 \$ 0

12 hũ... 2 \$ 40

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, lễ, yến, tân-gia, hạ-thọ.

Khăn đen bằng nhiều tay tốt thượng hạng, bán mớ và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contre remboursement nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ Prix-courant.

TRƯƠNG-VĂN-HANH, cần khải.

NAM-ĐÔNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu NAM-ĐÔNG-LỢI, là cửa hàng An nam của hội Nam-kỳ Co-tu-phương-chức-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ.

Hàng-Bắc.

Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.

Nón cabques, Valises.

Bổ may mùng Annam dệt rẻ và chắc. Ống súc thau, xuy bạc, ô trơn, ô chạm vân vân.

Vòng tay, trà ướp sen, ướp thủy-tiên.

May quần áo Annam.

May áo quần Tây; đồ trắng, đồ Kaki, áo chemises, blouses.

Bán thiết bị — may mau ăn công rẻ — có mướn được thợ giỏi.

Xin mời quý khách đồng-bang tới xem chơi.

BUI-QUANG CHIÊU.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH J. Viet

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi in đủ các xứ các kiểu, có lãnh in đó tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biện. — Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thư thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoè rứt rở, mạ vàng cũng đẹp. — Vay xin Lục-châu chư quân-tử, có cần dùng viết chỉ, hãy đến tiệm tôi, tôi đã làm mau mắn mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đủ Tươi, Tủng, Truyến, Sách.

BÁN MÁY XAY LÚA

Nguyên tôi có mua một cái máy xay lúa, cưa xài tới, còn mới tinh-anh, mà nay tôi mắc tình lo làm việc khác, nên muốn bán lại, vậy lục châu chư quân-tử như ai có muốn dùng thì tôi bán lại cho, xin hay viết thư cho tôi, hoặc đến tại nhà tôi mà thương nghị.

TRƯƠNG-VĂN-HANH. Cycles et Eclairage a Sadec,

Rao bán xe hơi đưa bộ hành

Kính lời cho quý khách động hay. Tôi có một cái xe hơi đưa đó hiệu Panhard Levassor bốn máy chạy bằng giầy chaine mưới người ngồi. Máy móc còn tốt. Như qui khách ai muốn mua đưa đó thì xin dời gót đến nhà tôi, trước coi sau thương nghị giá cả, thì tôi sẽ sẵn lòng mà tiếp rước qui khách một cách trọng thể.

Nay kính. NGUYỄN-NGỌC-CHÁT, Conseiller. Provincial Cău-an-Hạ (Cochin) Village de Đức-hòa,

NOI-THIÊN-DUỜNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton. — Cholon

Tiệm chỉ ở tại Q. Áng-dông, Ông Lương g. Vi-Tê-Sanl. đ. đ. r.

Su-y-Độc-Linh-Dược

(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Định Hoa-liều là một mũi tiêm lớn trong đời văn minh thế giới, hệ thống kỹ thuật, ăn uống biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất hiểm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay như g. anh-làng-lào Việt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cũng tuyệt giống bệnh đi truyền lại cho con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liều cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy dạng nhiều cái mới lạ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liều thì hay dùng những vị Bá-đạo-đạo-g mà xđ cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà dâng xuống, như vậy thì dễ ăn nhưng là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, ắt phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất to. Vì chẳng hề cái độc mà nó vào mạch, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoai một chỗ, nếu xđ như vậy mà xđ ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-thân đặng sao? Bất quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xđ ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lãnh chỗ độc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ ấy, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các Ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế thứ thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, và lại tính thuốc cũng là hòa-hình, không ngứa cũng không xđ lên, bệnh nặng thì mỗi ngày xđ hai lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xđ một lần, không đ. u bụng, cũng như thế người mạnh lại dẫn vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiêu-tiền, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liều mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sứa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chỉ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liều kể ra sau này:

- Phong thấp đau xương, Tim-la lẽ lối, Đau bệnh hội-xoái, Huyết khô huyết độc, Ghế độc lây lỵ, Hạch nơi chỗ độc.

- Bán thân bất toại, Dương-mai mọc mọc, Ung thư nhọt ghẻ, Lát voi lát đờng tiền, Vô danh thủng độc, Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa.

Cách dùng: Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hườn, uống mỗi lần ba hườn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải ăn mỗi ngày một lần và phải giữ ăn đồ chua, đồ sống sít.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá là 3.00

NÔNG-CO MÌNH-DAM

實業要論

THIỆT NGHIỆP YẾU LUẬN

Muốn dạy cán lợi, phải làm thế nào?

Tôi thường thấy mấy ông điền-chủ ở trong Lục-tỉnh hay đem bằng-khoản ruộng lên Saigon tìm người mà thế chửi đặng có vay bạc đem về mà dùng, song có nhiều khi phải ở chờ đợi hơn cả tháng mà chưa xong việc, tốn hao số phí rất nhiều, như may mà có thể được đi nữa thì lại bị tiền lời rất nặng, phải trả 2 phần trong mỗi tháng thành ra vốn một ngàn mà trong một năm, tiền lời cho đến hai trăm tư. (Hàng những vậy mà thôi, lại còn phải chịu huê-hống cho người đem tiền, hoặc 10 phần hoặc 5 phần là khác nữa (vì mình không biết ai nà vay, có người đem mỗi dắc đi thế giùm, hệ thế được rồi thì cứ mỗi rằm đóng phải chịu huê-hống cho người đem mỗi ấy h. 5 đồng, hoặc 10 đồng).

Xem coi, có phải là thiệt hại cho người v. y. bạc biết đường nào? Chớ chỉ mà trong mỗi tỉnh đều có một Hội Canh-nông-tương-tê, thì người trong bản-tỉnh mỗi khi có cần dùng tiền bạc, cứ đến Hội thế chửi ruộng đất của mình mà vay, đã mau lại gần gũi khỏi tốn số phí nhiều, và tiền lời cũng rẻ, chừng 8 ly mà thôi (nghĩa là một trăm đồng bạc vốn mà trên một năm có 8 đồng bạc lời). Đường ấy

thì mấy ông điền-chủ lớn dễ bề khai phá đất hoang thêm, còn mấy ông điền-chủ nhỏ cũng dễ bề mà duy trì sự-nghiệp.

Nhưng Hội Canh-nông-tương-tê tuy lập được rồi song chúng ta cũng còn phải lo một điều cần-yêu hơn hết nữa là phải làm làm sao cho khỏi bị tay khách tha bang họ áp chế. Nếu không thì mấy Hội Canh-nông ta dầu cho có lú đầy đầy như núi Thái-san đi nữa, cũng khó mà tranh đua quyền-lợi với khách China cho nổi được. Vì sao? Là bởi ta không có nhà máy, hoặc hàng mua lúa gạo tại Saigon, nên thế nào rồi cũng phải chờ đến cho mấy nhà máy China à bán này bán tào, còn China thì trong nghề buôn họ lanh lắm, cứ hề nhau mà hạ giá xuống hoài, dầu ta không bán thì biết chờ đi đâu mà bán? (Đi lại rồi cũng bị họ áp chế ta luôn).

Nên nay mà chúng ta muốn vãng hối quyền-lợi, thiệt tuy cái thế cũng gay go, song ta phải gán chí cho bền, thì xét lại muốn việc ở đời chẳng có chi là khó, nhưng chẳng phải nhưt triệu nhưt tịch chi mà làm cho thành tựu, có ít nữa cũng phải 5 năm hoặc 10 năm công-trình, mới lần hồi tới cái địa-vị ấy được. Nên tôi xin cùng Lục-châu các đảng nhiệt-tâm vì dân vì nước hãy xuống ra kêu rú mà lập lần trong mỗi tỉnh mỗi Hội Canh-nông-tương-tê, theo như Chương-trình của Hội Mytho, hoặc có phương-châm chi hay mà biện cả hèm cũng tốt.

Ngay nào mà trong mỗi tỉnh mỗi một Hội Canh-nông như vậy và đã thành-tựu được như Hội Canh-nông Mytho rồi, chừng ấy một hội đều lấy ra phần nửa hoặc một phần ba trong tư-bản của hội mình, hoặc kêu hùn thêm tư Nam chí Bắc, rồi hiệp nhau mà lập tại Saigon hay là Cholon đôi ba cái nhà máy đặng xay và trữ lúa gạo Nam-kỳ. Nếu ta mà làm được như thế, thì Chánh-phủ ắt cũng giúp sức với ta chớ lẽ nào không. Hãy coi lấy cái gương của công-ty urom tờ dẹt lụa trêh Nam-vang mới lập ra đó, thì đủ rõ cái lòng khoan-nhơn của Chánh-phủ quyết lo mở mang cuộc lý-tải cho quốc-dân trong Thuộc-địa là thế nào.

Chừng ấy mấy tay điền-chủ trong tỉnh nào thì bán lúa của mình cho Hội Canh-nông tỉnh này, hoặc giao cho Hội bán giùm, còn các Hội Canh-nông trong các tỉnh thì lại bán lúa ngay cho mấy nhà máy của ta. Mấy nhà máy của ta lại còn phải chọn cho được nhiều người tài năng, thông thạo cho đủ thịnh-âm các nước, đặng lo giao thiệp với các nước mà bán lúa gạo của ta thẳng cho mấy hãng chánh của ngoại quốc mà thôi, khỏi phải chịu lụy China mà bán này bán tào nữa. (Chư-tôn nghĩ coi, được như vậy thì các món lợi thiệt-nghiệp lúa gạo Nam-kỳ ta gom về một mối mà chung hưởng với nhau, chẳng lọt ra đường nào được nữa. Đường ấy thì chúng ta chẳng nói tranh mà tranh, chẳng cầu lợi mà tự nhiên được lợi.

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT

Canh nông tương-tê hội

(SOCIÉTÉ DE CRÉDIT AGRICOLE)
(Tiếp theo)

Trong bài diễn-thuyết về sự Canh-nông tương-tê hội, chúng ta đã thấy có chia ra làm hai phần:

1° Phần Canh-nông thì lo về sự ruộng đất và đồ thổ-sản.

2° Phần Ngân-hàng thì lo về sự giúp vốn cho hội-viên mà thôi.

Theo ý tôi tưởng thì ai đọc bài ấy rồi, cũng cho phần Ngân-hàng là trọng dụng hơn.

Chuộng như vậy cũng phải, là vì sự cho vay lãi rẻ và phân hạng nhiều năm để trả thì thuở nay trong xứ chúng ta chưa hề có, nay mà dựng như vậy thì để cho chúng ta làm ăn lắm. Nhưng mà nghĩ lại cho kỹ tôi phải lấy phía Canh-nông mà làm qui hơn. Bởi vì sự cho vay tuy nay chưa có, chớ ngày sau sẽ có. Một ít lâu đây làm sao cũng có hàng cho vay giúp Canh-nông (Banque agricole) như bây giờ đã có nhà cho vay giúp Thương-mại (Banque commerciale) và nhà cho vay giúp Công-nghiệp (Banque industrielle) đó vậy.

Lập Ngân-hàng thì là sự lợi chắc chắn cho những người có bạc dư, cho nên chẳng nay thì mai cũng có kẻ đứng ra lập dựng mà thủ lợi riêng, chớ như phía Canh-nông này, thì chẳng có sự tự lợi cho ai mà phòng có người ra mà lo. Cái lợi phía Canh-nông đây là lợi chung cho cả thầy nhà Nòng và Điền-chủ, mà cái lợi ấy cho biết sớm lo liệu thì mới có, bằng chẳng sớm lo thì nó lại sanh ra việc hại. Lợi hại đồng nhau, nên nếu chúng ta chẳng đoàn thể cùng nhau mà lo thì e sau ăn năn rồi lo chẳng kịp.

Nhưng mà sự lợi hại này chẳng gặp thấy đặng 1 cho nên nhà Nòng ta chẳng hề biết lo sợ đâu. Ấy cũng là một cái tánh tự nhiên của kẻ ở đồng ở bãi, việc chi cũng để cho nước dền tròn rồi mới nghĩ. Mà nếu có ai hiểu thấy xa, muốn điều đặc cho thì lại sợ mất công, nên tháo trúc coi bộ chẳng vừa lòng chút nào hết. Những

mà nói cho phải, bề khi nào nếm đặng mùi đạo rồi, thầy dựng sự lợi hại rồi, thì liền theo ngay, chẳng có cứng đầu cứng cổ. Vì chẳng khác chi như sự trồng trái ngày xưa, và ngày nay trong xứ chúng ta vậy.

Những đấng cao-minh chớ lấy sự khó để nầy mà buồn lòng, dầu cho bên Tây là xứ văn-minh trâm bề hơn ta mà cũng như vậy chớ chẳng khác chi. Nhờ có một sự dày công bền chí mới nên việc mà thôi. Cũng chẳng khác chi sự trồng cây, giống nào lâu thấy huê-lợi, thì giống ấy hưởng nhờ lâu dài, còn thứ chi mau có trái thì không bền bi.

Mà bởi tôi đã nói trên này rằng phải lấy phía Canh-nông làm trọng hơn phía Ngân-hàng thì tôi xin giải sơ một ít điều lợi hại trong phía đó cho chư khán-quan nhân làm.

1° Lúa gạo

Kiểm lúa mà bán. — Hết thầy ai ai cũng biết rằng lúa gạo là đồ vật thực của hơn phân nửa loài người ở trên địa cầu này. Mà coi lại thì không có mấy xứ có lúa gạo dư ăn mà bán ra cho Ngoại-quốc.

Có năm xứ sau đây mà thôi: Miêng-điền, Nam-kỳ, Xiêm-la, Huê-kỳ và Nhật-bôn.

Nếu sắp theo thứ tự có gạo nhiều hay là ít thì xứ Nam-kỳ chúng ta được đứng bậc nhì, bằng muốn biết gạo tốt xấu, thì Nam-kỳ ta đứng về bậc chót.

Thậm thay, chớ chi mà bởi phong-thổ của chúng ta không hợp với giống lúa tốt như mấy xứ đã nói trên đó, nên chúng ta phải chịu trồng lúa xấu mà bán rẻ, thì cũng đành lòng, cái này ruộng ta thì tốt hơn ruộng các xứ nói đó, giống lúa tốt của các xứ ấy thì chúng ta cũng đều có trồng hết, mà ta lại chịu để cho gạo lúa ta thất giá hơn người thì ư biết đường nào!

Quốc-dân Việt-Nam ta chuyên có một nghề làm ruộng mà thôi chớ chưa biết đến sự thương mại lớn, nên không có đi ra ngoại-quốc được mà biết có sự như vậy. Còn các khách buôn lớn Kiêu-cư tại xứ ta như mấy hãng Tây mua lúa gạo ở Saigon, các nhà máy China ở Chợ-lớn, họ đư biết đư thấy sự thiệt hại đó rồi chớ, mà thiệt hại này thì là thiệt hại cho ta là người làm ruộng chớ chẳng phải cho họ là người buôn; cho nên họ có lo đến mà làm chi.

Thiệt như vậy, thiệt hại này, về trọn phần người làm ruộng chịu mà thôi, chớ như người buôn thì họ bán gạo của ta ra ngoại-quốc rẻ thì họ mua của

rong xứ cũng rẻ vậy, có hại chi đâu. Mà sự thiệt hại đó bởi tại đâu mà ra. Bởi ai nơi ta hết, một là tại ta đồ lúa của ta ộn lạo, không phân biệt thứ tròn thứ dài, thứ tốt thứ xấu, thứ trắng, thứ diêm, ho nên khi nhà máy xay ra thì gạo nát nhiều lắm, mà lại gạo coi không đều ột, không trắng trong. Đến khi đem ra Tây mà bán, sánh gạo xứ ta với gạo các nước thì thế chẳng khác như ta ề một thùng gạo cội của ta xay thiệt rắng gần một bèn với một thùng gạo gang đã còn lức vậy.

Bởi đó cho nên trong 100 kilos gạo Huế-kỳ, Nhật-bôn, thì bán từ 50 tới 52 quan, còn 100 kilos gạo của xứ ta thì bán có 25 hoặc 28 quan mà thôi. Lại cũng ộn như vậy nữa.

Cũng gạo Annam mà gạo Bắc-kỳ chớ của Tây bán được 40 quan tới 45 quan 00 kilos là vì người Bắc-kỳ biết tuyển lúa bán và tuyển giống trước hơn mình.

Bên Tây những người ăn cơm thì ít ừ mua gạo Nam-kỳ. Gạo Nam-kỳ chớ về Tây thiệt trọng số lắm 300.000 tấn (tính ra gần 4 triệu tạ, mà phần nhiều thì để lũng dặt rượu, làm bánh, làm bột hồ, và nuôi loài vật mà thôi.

Năm 1875 phòng Thương-chánh có xin Chánh-phủ phạt những người đồ lộn lúa như vậy, thì nhà nước nghĩ là việc lợi riêng của người làm ruộng mà họ không biết lo thì thôi, không lẽ nhà nước phải dùng quyền mà sửa phạt, e hóa ra sự lộng quyền.

Hai mươi năm sau, cũng muốn lo đặng lợi ích đó, thì phòng Thương-chánh lại trừ nghĩ phải thưởng những người biết lựa giống mà trồng và biết để phân biệt lúa ra mà bán.

Năm đó mới bày ra cuộc đấu mè, cứ mỗi năm rành việc gạt hái rồi thì tại tỉnh thành có mở cuộc đấu mè, hề ai có lúa tốt đem đến cho hội xét rồi phát bạc thưởng cho.

Song dân trong làng có hiểu nhà nước bày cuộc đó mà làm chi đâu 1 cho nên họ sàng sảy lúa vừa ở nhà dựng tuyến thứ tốt đem ra đi đấu, đến khi xong chuyện rồi thì chẳng biết lấy lúa lựa đó để mà

làm giống, cứ đem về đồ nấu vào vừa mà bán như thường.

Cuộc đấu mè này bày ra trót mười năm dư mà tệ cũng còn tệ.

Ấy là việc hai mươi năm trước. Chớ như ngày nay, người buôn-quốc một ngày một thêm đông, sự học thức đặng mở thêm càng ngày càng rộng, việc làm ăn đua chen với nhau, đường nào cũng có, nông, công, thương gi. cũng đều có tay học-thức dự vào hết, nghĩ lại cũng đã nhảm lúc cho chúng ta đoán-thế cùng nhau, đặng lo mà trừ sự thiệt hại đó, chớ nò kheanh tay để vậy hoài sao? Muốn trừ tệ này thì có khó chi đâu. Chúng ta là người vô-hội Canh-nông rồi, thì hãy khởi đầu mà làm gương trước, chúng ta ép nhau phải để lúa cho đặng phân-biệt như vậy thì lúa của chúng ta người ắt ra mua hơn, cao giá hơn, tự nhiên những người ngoài thấy vậy cũng phải làm theo chúng ta hết, chừng đó thì gạo của chúng ta sẽ đặng đều hết, tức nhiên giá gạo của ta ở Ngoại-quốc cũng đặng cao hơn xưa, thì là đặng sự lợi hơn cho chúng ta.

Nếu làm đặng như vậy rồi thì gạo chúng ta phát giá lên cứ 100 kilos chừng 2 quan mà thôi, thì trong 1.200.000 tấn gạo xuất dương của chúng ta mỗi năm, chúng ta

cũng thanh đặng một năm là 24 triệu quan tiền tây tính ra phẩm 10 triệu đồng bạc.

(Sau sẽ tiếp theo)

Mytho Canh-nông Tương-tê hội
Phủ hội-trưởng
TRẦN-NGUYỄN-LƯỢNG

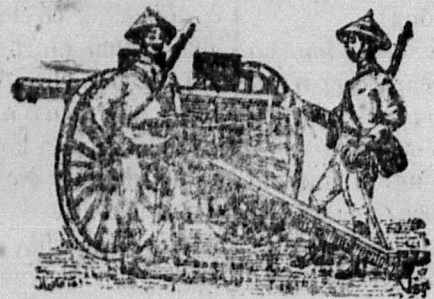
Đựng xương làm nghề

Phàm trong cuộc lý-tải mà muốn cho mau hưng vượng, thì có chi hơn nông thương kỹ nghệ; quốc-dân ta nghiệp nông tuy chưa dám bì kịp với các nước văn-minh, song nay cũng có mỗi tân bộ ít nhiều, nghề thương nay cũng đang nong nã đua chen, duy còn có công-nghệ thì ít nghe ai luận tới.

Sẵn nay tôi thấy có thầy Lê-văn-Ngoạn là người làm việc tại sở Ba-sou (Arsenal) là một người rất lành nghề về; những máy tàu cùng các thứ máy khác, thầy lấy một thước rồi phóng ra kiểu về rất tinh-thần.

Ngay thầy Lê-văn-Ngoạn này là học trò trường Bá-nghệ xuất thân, có bằng-

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đá ngon mà giá lại rẻ

Thuốc hút

biệu

CA-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hỏi mua thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
co trừ mà thôi.

cấp tốt nghiệp, năm 1901 quan Đốc-học gọi thầy vào giúp việc tại Arsenal, qua năm 1912, quan trên thương tái, nên xin với Chánh-Phủ cho thầy vào bộ Lansa. Và lại thầy cũng nhờ phụ âm, và làm việc lâu năm, cần kiếm được ít nhiều tư-bản, nay thầy muốn tính lập ra một cái xưởng (atelier) để sửa máy tàu cùng các thứ máy khác, đóng tù sắc, làm hàng rào sắt, hoặc đóng tàu sà lúp, song vì ít vốn, nên khó nổi khởi công. Thầy thường than thở cùng tôi, không biết liệu thế nào mà làm cho thành tựu. Tôi nhơn về nhà suy nghĩ đã lâu. Nay mới nghĩ ra một cách, nên lật đặt việc ra gửi đến xin ông chủ-bút làm ơn ấn hành vào qui báo cho lục châu phú-hộ hào-gia chú quân-tử nhà đượ, thoãn như ông nào có dạ nhiệt thành muốn lo mở mang công-nghệ cho quê-ước ta thì xin rủ nhau kể ít người nhiều mà hùn với thầy Lê-văn-Ngoan, dựng lập xưởng trại mà làm những đếu tôi đã phân tỏ trên đây, hầu có quảng khai công-nghệ mà hưởng chung đếu lợi ích về sau, kéo đếu thầy chịu mai một tài-nghê rất ưỡng.

Cúi nhờ chư ông quang cố, n.ư muốn gởi thơ mà hỏi thăm đếu chi, hay là tỏ ý muốn hùn, thì xin cứ do nơi quán Nông-Cổ Min-Đam cũng đượ.

NGUYỄN-MÃN-THỜI tái bài.

Như việc của M. Nguyễn-mãn-Thời nói đây, cũng là một đếu công-ích; lục-châu chú quân-tử cũng nên dùng trước nghĩa sau lời mà giúp nhau cho nên việc.

N. C. M. Đ.

EDEN-CINÉMA

Tuần tới này bạn hát bóng Eden-Cinéma hát hây và vui quá, liệt-vị hây đến xem thử mà chơi cho tiêu khiển. Hát tuồng LIBERTÉ thiết hây và tuồng VAMPIRES cũng hây và vui lắm.

Âu-châu chiến cuộc

(LA GUERRE EUROPEENNE)

ĐIỀN TÍN HAVAS

Paris, ngày 5 Mars 1918

Paris. — Đốc Giám-quốc làm lễ nghinh tiếp Phi-công Garros và Marchal rất trọng ử. Người hết lời ban khen hai vị đáng trang rường cột nước nhà lại có mưu thần chước quý mới thoát tay Đức-tặc.

Mặt trận Pháp. — Binh ta đánh lấy đặng chiến hào tại Calonne, xông đến hàng quân thứ tư của Đức lã đượ 1.00 thước đất và bắt đượ 150 tù-binh.

Phía Nga. — Báo Huê-kỳ cho hây rằng quân Nga phá hư những cầu từ 1 ở Baikal qua đến giáp ranh Trung-quốc.

Paris, ngày 6 Mars 1918

Hoa, Nhật, tương giao. — Mãng tin rằng Chánh-phủ Trung-hoa nhứt định chung ý với Nhật-bản. Trung-hoa sẽ sai sứ qua triều Tokio mà tính việc binh lương.

Đông-minh. — Báo Wasington cho hây rằng Huê-kỳ kết liên với Nhật, Anh và Chư-quốc, đặng nghị việc quân-binh cho xứ Sibérie.

ĐIỀN TÍN HỒNG-KÔNG

Ngày 8 Mars 1918

Mặt trận Huê-kỳ. — Báo Times cho hây rằng binh Huê-kỳ đặ chiến tại tỉnh Lorraine và đặng trọn thắng. Nguyên-soái Langsa cai quản miền ấy hết lòng khâm tạ quan binh Huê-kỳ.

Mặt trận Langsa. — Một đạo binh Đức kéo đến hãm thành Avocourt bị binh ta bắn nả phải thối. Lối Prunay, trong trũng núi Vosges, bại đặng huyết-chiến liên miên.

THE GIỚI TÂN VĂN

(A TRAVERS LE MONDE)

Trung-hoa

Quân Bắc-dịch giải vây cho thành San-Tây và lấy San-Đông tại như cũ. Còn quân Nam-đi lui lại 20 dặm gần thành Yotchéon, rồi lán qua phía Ngankinh. Quan Thủy-sư mới của Quảng-đông tính kéo rốc chiến-thuyền qua công-phá Hainam, nhưng nay còn chờ lương tiền, thang củi vận đến.

Trung-hoa

Động đất. — Ngày 15 Février mới rồi, tại Thượng-hải (Shanghai) có động đất dữ tợn. (Mười hai năm trước cũng có một lần.)

Người vật cũng đếu chán ván mặt mây; đóng hó hết đi, đèn treo đượ vòng! Theo lời phúc của sở quang-sát tỉnh-trọng Zikawei, thì máy bị giật hư, trời đất rung rinh dị thường, sủ máy không kịp, nên không rõ sức đất động đố chừng mấy đố.

Thủy đạo. — 865 chiếc tàu nhập cảng tại các hải-trình Langsa. Gần 7 trăm rưỡi chiếc xuất cảng, duy có 2 chiếc nhỏ bị chìm mà thối. Bốn chiếc nữa gặp thuyền giặc ngăn cảng, song không làm chi đặng.

Tờ giao Nga-quốc. — Có một hội lý-tài ngành của Nga định lập lại tờ giao kéo về thương-mại như tờ năm 1904, cho thông-thương với xứ Perse và Afghanistan, và hũa với Đức-quốc chẳng đẩy-động tư-quyền từ nay cho đến năm 1925, chỉ nghĩa đếu cho người Đức sanh-nhai thông thả; bao nhiêu nợ-nần bond-đàn phải tính cho minh bạch. Đức-quốc buộc phải giao, các nhà băng (banques) lại cho minh. Phái-viên Nga-quốc giữa hội des Soviets quyết rằng tờ giao ấy phá ngay công-cán của dân Cách-mạng. Ông Krylenko tâm ý bất đồng nên xin giải chức.

Tờ giao nước Roumanie. — Nước Roumanie lập tờ giao xứ Dobroudja cho Đức, cho tới giáp ranh sông Danube. Tuy vậy nước Roumanie đặng quyền giao-lân cho đến miền Constanza. Bấy đượ binh Roumanie nay đã giải giáp.

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Mùi nó thơm tho diệu đặng chẳng có thứ nào bì kịp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trữ mà thôi

Phần đất-rung, đất rộng, cách thành Thượng-hải (Shanghai) trên đưới mỗi bề chừng 600 dặm.

Xứ Corse

Sau ba. — Đốc báo « Colombo », thấy nói ngày 8 Décembre bà Vincenti, chồng mất chừng quân lính, bà ở nhà sanh đặng con đực hai trai một gái. Nhờ có Mẹ-bà phú-hộ, nên nay mẹ tròn con vuông, không đếu chi lạ.

Những lạ là lạ vì ít ai đặng vậy. Ước sao nước Pháp mỗi bà đếu đặng phước này, thì trong ít năm nước Pháp sẽ thành cường đống đảo như xưa mà đếu cho bao nhiêu tướng-sĩ anh-hùng tận tâm báo quốc.

Đại-việt Tập-chí

Mỗi tháng xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5 \$00
 Giá sáu tháng..... 3 00
 Bán lẻ mỗi tập..... 0 50
 Báo quán tại Longxuyên

東洋時事

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SỰ
 (INDOCHINE FAITS DIVERS)

Giá lúa giá bạc

Lúa mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy từ 2\$05 tới 2\$10.

Kho nhà nước..... 4f.15
 Hãng Đông-Dương..... 4.16
 Hongkong Shanghai..... 4.16
 Chartered Bank..... 4.15
 Banque Industrielle de Chine 4.18

NAM KỲ

Saigon

Đố vật-mỏ. — Một đứn Cao-mén không giấy tờ chi hết, đi lương khương lối đường hầm Legrand de la Liraye bị lính tuần thành chố óc đấn về bót chánh.

COGNAC
O
P

JULES ROBIN & Cie

Rượu Cô-Nhát

HIỆU

RÔ-BANH

Có một mình hàng

LOUIS OGLIASTRO ET Cie

có trữ mà thôi

Ấy là một thứ rượu rất diệu, rất ngon, rất quý, nội cỏi Đông-Dương này thiên hạ đếu biết.

Muôn mua cho có rượu ngon, thì phải nài cho đượ cái nhãn hiệu này mà thôi.

Ăn no dần dần. — Ngày 9 mars, lối 3 giờ trưa hiện-tây đến đường Paul Blanshy bắt được một nhà chứa cờ bạc. Nội sòng tính là tám chạ; xét trong lưng túi, chỉ có 1 đồng 3 su; mà khen cho cũng trọn bữa mùa thung dung!

Kiến vàng, kiến vàng, kiến vàng! — Có chị quán ở đường Lefebvre có rằng tên đây tờ ăn cắp hết một cây kiến vàng rồi thừa cơ lên bừa. Các hạng tính được 30 đồng. Lạ cho đồn-ông con-trai cũng biết thích kiến vàng. Thế khi bị à nào bán-dạn trên-người, nên mới khiến cho nghiên lều, đổ quán. Cho hay sắc bắt ba đào...

Tả lả. — Có tên khách ở đường Lareynière quen thói bỏ đồ đánh đập tung bừa một á-xăm, thợ may ở đường Thủy-binh, nay bị bắt giải đến tòa.

Mắt tròn chằm. — Một tên thợ mộc ở đường nhà thờ xóm chiếu khai rằng có mắt một cái bốp (da bao hay da cốp?), trong ấy có đựng 3 đồng 8, với cái bài chỉ thuê thâu năm 1917, và một cái giấy công nhơn quên là số máy. (Phải ăn sao nhỏ, phải vớ sao còn?)

Hoan đảng chi địa. — Tên Nguyễn-văn-Từ, 25 tuổi ăn sáu lã, nay còn bị bắt giải tòa vì tội lưu-linh bạch nghệ.

U. — Tên Nguyễn-văn-Chi, 22 tuổi và tên Bùi-văn-Vai, 28 tuổi đồng lã ăn cấp của ông Bru là kinh-lý hạt Giadinh hết 500 đồng bạc rồi kéo nhau trốn mất. Nay còn đang kìm.

Tới số hay sao? — Ngày 2 Mars lối 5 giờ chiều, tên cha Aboudarane, 37 tuổi làm hãng buôn đường Vannier, đi ngan đường rầy xe Gò-vấp, rũi bị xe lửa chạy tới đụng nhào, cán chết tại đường Luro. Quan thấy khản nghiệm xong xui, đem về mai tán.

Than ôi! Một năm xướng tàn đành bỏ đó, Trăm năm hồn đại biệt về đâu!

Kỳ mã tam phân mạng. — Tuần rồi đưa ngựa đến độ nhì, danh Vinh 21 tuổi cỡi con Thiên-lý-mã của M. Nguyễn-văn-Lan rũi bị té nhào, trầy đầu lã óc. Chờ đến nhà thương, may nhờ lương-y cứu khỏi. Rồi đây cỡi nữa chớ sợ gì!

Đường súp. — Mac-Mahon lối số 128 có súp một lã, ông Rabier, đốc-công Kiêu-lô, sai người đến sửa.

Mắt chó. — Một con chó, giống irlandais, sắc sáng, lông quân, tên Bouboule đi lạt mất. Ai xí được đem lại nhà hàng Rotonde, phòng số 4, được trọng thưởng.

THI CỬ

Ngày 11 Mars 1918 tại Saigon có mở hội thi bằng-cấp tốt-nghiệp Langsa (brevet élémentaire); ngày 18 Mars lại thi bằng-cấp brevet supérieur.

Hai hội này lập cho các cử-tử thi kỳ trước không đậu đậu vào thi lại. Nhưng mà kỳ trước được ít nữa là 1 phần tư bon (points) như định về bài viết (épreuves érites).

Cũng thi tại trường Bức-quốc như mấy lần trước. Bồn-quán chúc cho các cử-tử rắng thi, chừng xong việc Bồn-quán sẽ đính tên vào báo cho rắng danh với thế.

CUỘC LỄ LÀM PHƯỚC TẠI VINH LONG

Ngày 23, 24 février tại Vinhlong có bày ra cuộc lễ dâng quyền tiền mà làm phước. Có quan chủ-tính hết lòng, coi sóc.

Các việc xong xuôi, ngày 2 mars lối 5 giờ rưỡi bồn hội Annam nhóm nhau tại nhà khách mà tính số các tiền thâu xuất trong cuộc lễ ấy, y như sau này:

Thâu được..... 6.495\$88
Xuất hết..... 1.115.40
Còn lại..... 5.380\$40

Ông Hội-trưởng bày lời xin bồn hội bắt thâu mà quân-phần tiền ấy cho các hội Phước-Thiện. Ai nấy luận bàn hồi lâu rồi cuộc chia ra như vậy.

Cho hội Hồng-thập-Tự.. 3.000\$00
Cho các Đường-đường Annam (bên tây)... 1.000.00
Cho Saigon Ai-quốc-hội. 650.00
Cho hội Hương-thập-tự 650.00
Tổ g cộng..... 5.300\$00

Còn lại 80\$, tính để phát cho con Hib-tập mở cõi bủa hạt, dâng tờ chút tình với vong linh của bao nhiêu chiến-sĩ anh

CHỈ HỒNG-MAO HIỆU BROOK

Nếu các cô các bà muốn cho được thứ chỉ tốt mà may cho chắc cho bền, thì phải lựa thứ chỉ Hồng-mao hiệu BROOK này mà mua.

Những chỉ ông nào mà không có cái đầu con dê như kiểu này đây thì đừng thêm mua, và phải coi chừng kéo mà làm đó giả.

Có một thứ chỉ hiệu BROOK này là chỉ tốt thượng hạng mà thôi, không có hiệu nào sánh kịp. Có một mình hàng LOUIS OGLIASTRO ETC có trữ mà thôi.

ùng vì nước nhà mà quên tánh mạng. Các số tiền kê trên đây sẽ giao về tay bà Pétillot là Phái-viên ở Vinh-long thâu chấp lấy mà thi hành các việc.

CUỘC CHƠI LÈ TẠI LONG-XUYỀN
Hôm 23-24 Février 1918

Ngày 23 và 24 Février, tại Longxuyen có tuết-lập một cuộc lễ rất trọng thể. Ông LE BRET là quan chủ tính và phu-nhơn, hiệp lực với ông Pommez, ông Lê-quang-Liêm, v. v. và các bà hội phước, chung lo mọi việc. Lễ này của hội Khuyến-học bày ra dâng quyền tiền phụ-cấp quân lính của Saigon Ai-quốc-hội.

Nhờ các viên-quan quý chức, phú-hộ hào-gia, và nhơn dân toàn tỉnh có dạ hảo tâm rủ nhau làm nghĩa, nên số tiền quyền tính được 3.204\$65. Trừ ra các tiền số phí, chỉ từa được 2.706\$75.

Năm ngàn ba, cộng với hai ngàn bảy trăm đồng! Búi này số tiền đó nghĩ không phải! Bồn-quán xin thay mặt cho bá tánh mà cảm tạ hai quan Chủ-tính và các quan có lòng bày bố trong cuộc này. Bồn-quán cũng mừng cho nhơn-dân sảng dạ nhiệt-thành, có lòng Ai chúng. Vậy thì càng thêm rắng về nước nhà; mai sau dầu khối tạo lửa, thì phẩm công-đức của người Nam ta cũng cao đây lắm đó!

Hôm chiếu thứ bảy

Hôm chiếu thứ bảy 9 Mars, tại rạp hát tây (Théâtre municipal) có diễn nhậ ca xướng rất vui.

Lối 8 giờ rưỡi, bực nơi thêm lên xuống thiên hạ ngổn ngang, yên anh nào nức. Cờn nhà hát mở ra, thiên hạ tràn vào chen chơn không lọt, thiệt là trong ngoài:

Ngựa xe như nước, áo quần như nêm.

CALOL

Dầu này trong sạch ường và hười không có mùi chi hết và nó lạ không có màu. Nó là một thứ dầu trắng chiếu để mà trừ bệnh.

BÓN HUẬT

Uống nó thì không có mệt mỏi chi cả, và nó chẳng hề trộn tạp hay là nhập vào tạng thể. Sự hiệu nghiệm của nó nhạy như máy móc vậy. Hết thầy Quan Lương-Y Langsa đều khuyên dùng nó.

Những nhà trữ bán nó là:

- Pharmacie Principale, Saigon.
- Pharmacie Normale, Saigon.
- Shanghai Dispensary, Cholon.
- Wah Man Dispensary, Cholon.
- Tai Sang Dispensary, Cholon.
- Pharmacie Sarreau, Pnompenh.

STANDARD OIL CO OF NEW YORK

HÀNG CHÁNH TRƯ' NÓ LÀ HÀNG DẦU HUÊ-KỲ

Ngay cửa võ, có qui bà Nourier, Steele Royce, Bonneville, Laffère, Deshayes và bà vị tiêu-thơ Trombetta, Fontaine, Bonneville đứng chực bán giấy program. Bồn-quán chẳng có lời chi mà về cho tất cái sự hũo tâm quân đại của chừ-ôn, vì trong ít phút đồng hồ thì mây dầy tủa chừ vị tiêu-thơ đã đầy nhóc.

Được võ, thôi! tự như đem chơn đến cửa động Đào; nào là cánh-trượng xuê-xàng, nào là đồ chưng rứt rở, để mê con mắt dễ hoang tâm tính!

Kéo màn lên, tiêu thiêu chấp trời, cao sơn lưu-thủy, bốn giấy rò máu năm đầu ngón tay.

Có nhạc cao-mền, nhạc son-đá, v-v, hết thảy là 90 người, đưa trường thập mục trở lại « nảo nhân »

Đúng 9 giờ, quan nguyên-soái Nam-kỳ và Phu-nhơn vừa đến, nhạc tây bèn nổi khúc « Tùng-chính » mà chào mừng nghiêm chỉnh.

Vừa dứt hơi, nhạc cao-mền liền tiếp, điệu « Lakmé » nhiều khúc thâm trầm. Thiên hạ vỗ tay van rên, vì nhạc Tây mà người Cao-mền đánh thì thuờ nay chưa từng mây lần đụng thấy! Thế mà hay, thế mà điệu, thế mà máu,

Khiến người ngồi đó cũng mê mắng lòng.

Rốt cuộc, hai thứ nhạc nhập cung, hòa nhau bài « la marche héroïque de Jeanne d'Arc, nghe ra rất mực.

Ai nấy lấy làm toại chí vô cùng, vỗ tay thôi đã mỗi rưng!

Bồn-quán lấy làm đội ơn đức-vua Sisowath và quan Khâm-sứ Nam-vang có lòng tốt cho bọn nhạc trong cung đến trợ tay cho dân Nam-kỳ làm nghĩa.

Bồn-quán cũng cảm tạ ông Tricon là Hội-trưởng Philharmonique (Saigon) và nhữ vị nhạc-trưởng Perruchot và Beaubois chẳng nài khó nhọc hiệp lực với nhạc-sĩ cao-mền mà giúp nhau tròn việc.

Rốt hết, bồn-quán cảm tình bá tánh có lòng quân-đại cao xa, đến dự cuộc-trước là mua vui chút đĩnh, sau là làm nghĩa cho nhau, vì bồn-quán biết rằng bá tánh có lòng thương xót đồng bào không nỡ đánh nợ mất lập tại mà để cho kẻ bình đao rên siết, dữ-dé dối lạnh!

B. Q.

heo lời người ngoài đồn đãi, thì va lại càng ghê cho nặng là một người đôn-đả hùn-ác, chẳng nên lấy làm vợ chồng rồi; nhưng lại nghĩ trong ấy cũng còn có điều nghi ngại, nên cố ý đến viếng cho được Mai-Anh mà hỏi cho mình bạch. Sau rõ đặng Mai-Anh quả là chơn-phạm thì đã thất vọng, tình quyết trở về cố- quốc, không còn dự chi nữa, nên mới mua giấy tàu. Nhưng mà anh-hùng nan quá mỹ-nhơn quá. (đầu cho anh-hùng cũng khó mà qua cho nổi cái ải của con gái tôi) cho nên chàng va không nỡ bỏ qua một người con gái mà xinh đẹp tuyệt thế vô song như vậy được, bèn nghĩ lại rằng: « một nàng con gái mình bặt xuyết mai nết na yêu diệu như vậy thì có lẽ nào mà hùn-ác thế ấy, hoặc là mình nghĩ lầm chăng, phải đợi lại cho kỹ mới được. » Bởi nghĩ vậy nên mới bỏ phút giây tàu, trở lại kiếm mượn chỗ ở cho gần mà thăm độ tình cảnh của Mai-Anh.

Lại xuân-Điền nghe nói dường như tình giãc chiêm bao. Lặng than rằng: « Té ra tại tôi không xét kỹ nay nhờ anh nói rõ mới hay..... »

Trình-Thâm lại nói: « Xưa rày tôi vẫn muốn ra tay mà xộp phứt Mai-Anh cho rồi, nhưng tôi còn dự dự mà chưa làm đây là cũng còn một duyên-cớ nữa. Vì cái nguyên-nhơn của Mai-Anh mưu giết chú nằng đó tôi còn chưa tra đặng; nằng mà muốn mưu chiếm tài-sắc của chú nằng và muốn kết hôn gấp với Nghiêm-thiên-Lý ấy cũng nên gọi là cái nguyên-nhơn đó chút; nhưng mà đó là cái viên-nhơn chớ không phải căn-nhơn. Phải chỉ mà chú nằng lo cái tờ di chúc, để hết tài-sản ấy lại cho Xảo-Châu thì mới cho là Căn-nhơn, hay là chú nằng bị Nghiêm-thiên-Lý gởi thơ nhiệt mắng mà muốn giết Nghiêm-thiên-Lý đi thì cũng cho là phải. Cái này không nghe có cái ảnh-hưởng nào như vậy cả, nên tôi còn trụ-trì cho đến ngày nay, phần thì chưa tìm được con đòi A-Hoa, nên tôi chưa dám tháo thủ đó.... Nói tới đó vâng nghe có người gõ cửa đem tin đây thép vào. Trình-Thâm đọc rồi vùng cười mà nói rằng: « May dữ a! A-Hoa sáng ản tại đầu, đã tra được rồi. » Lại-

xuân-Điền giật mình, liến bỏi lại rằng: « A-Hoa ở đâu, đã tìm được tung tích hẳn rồi sao, mà ai tìm được vậy? »

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÁNH-SÁI.

Ghe lưỡng bằng sao

Có người muốn bán một chiếc ghe lưỡng bằng cây sao, tự mũi chỉ lái liền lạc tốt lắm. Bề dài 15 thước, Tây, bề ngang hai thước, thẳm hạ một thước một, đáy 8 phân. Chở được 500 thùng lúa (thùng 40 lít) mà còn nổi, không sợ sóng tàu.

Lục-châu ai muốn mua, xin đến hay là viết thư cho Nông-Cổ-Min-Đàm mà thương nghị giá cả.

Liên-Thành
Société Anonyme de Commerce de produits Indochinois

Capital: 93.200\$00
Siège Social
Quai de Testard N° 4, 2, 3. — Chợ-lớn

Thiếp mời

Các ông chủ hùn
Tôi kính mời quý-ông qui-bà đến nhóm đại-hội định-kỳ (Assemblée générale ordinaire) ngày 31 Mars 1918, khi 7 giờ mai, tại tiệm nhánh của bên Công-ty ở Phan-thiết (Trung-kỳ).

- Xin quý ông qui bà nhậm lời
Đề-mục nghị-sự: (ordre du jour)
1° Phê chuẩn sổ sách,
2° Định cách chia lời.
3° Tuyên-cử Ủy-Viên (Commissaire).
4° Gia tăng quyền hạn cho hội-dồng Quản-lý được tự quyền nghị định thêm vốn rù hùn.

Nghị-trưởng, NGUYỄN-QUI-ANH.

Nước màu nhuộm TÓC VÀ RÊU
Một cách mau lẹ hiệu D. RICHARDS
Nước màu này tốt nhất, chậm một chút thì thầy tóc rêu đổi ra màu **Đỏ dợt. — Đỏ sạm. — Hay là đen huyền**

Theo ý mình muốn. Mà màu nhuộm cũng như là tự nhiên. Hề dùng thì thầy hiệu nghiệm, đã đều tốt mà chẳng hề phai lợt. Dùng nước màu này rất tiện, không mục tóc, mà làm cho tóc mềm, mượt và không rụng được.

Gởi cho hàng một cái mặng đa 4 quau, tiền tây thì hàng sẽ gởi nước màu cho.

HÀNG A SEGUIN
Rue de Moulis
Môn bài số 153 tại BORDEAUX có trữ bán

TRẠI THỢ MỘC MICHEL
Nguyễn-hiệp-Hòa
Tại chợ Lái-Thiếu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là Bàn ăn mặc-dá dài, có cần 2 kiềm. — Bàn ăn mặc-dá tròn có kế thành. — Bàn ăn mặc-gỗ liền 4 kiềm. — Bàn tròn 4 trụ mặc-dá. — Bàn tròn 4 trụ mặc-cây. — Bàn xây cốt mặc-liền. — Bàn lau 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiềm. — Váng một chơn tiện, váng gỗ hai, và váng ba, Tủ thờ, cần 3 kiềm; Tủ áo, Tủ rượu (buffet); giá nón dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiềm (colonne) ghế bàn-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiềm, ghế Bàn nguyệt, bàn viết 5 kiềm, váng một bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiềm thời, bằng cây trác, cầm lai, gỗ, toàn là cây danh mộc thợ làm khéo léo tinh xảo, không giả dối.

Xin quý ông có muốn dùng các món đồ chùng dọn trong nhà, thì xin gởi thư, hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại học Lái-Thiếu đường ra công-xi heo (Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẵn lòng làm mau và vừa theo ý, quý-vị.

CHỦ TRẠI MỘC,
sân khải

LỜI RAO

Kính cũng tôn bằng qua khách được hay: Nhà ngũ hiệu DƯƠNG-HUỆ-VINH- PHẬT, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phòng vi sạch sẽ tinh anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rộng lòng thì ăn một chuyen thì sẽ rõ trong tiệm chùng tôi là hiền kính sĩ là thể nào.

ANTOINE BÀU, đồn kính.
N° 53, Amiral Courbet.

TIỆM HOA CHON ĐUNG
Nguyễn-đức-Nhuận
ở ngang gare xe lửa Gia-định

Tiệm này về theo thể cách khéo lắm, dễ trăm năm cũng không phai.

Quý-vị có gởi bình chụp sẵn lên về hoặc gởi thư thương-nghị đều chỉ xin về sao như vậy:

M. NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Dessinateur à Giađinh.

MAISON QUANG-HUY
N° 32, rue Amiral Courbet
Gần tiệm ngũ Nam-dông-hương
Chợ Saigon

- Bán khi đi học, đèn khí loà tốt lắm.
1° Dù bên Tây, khăn
2° Nón dù thứ, dây vớ
3° Trà Mộng-tiền hồ A-phiên
4° Trà Ninh-thái, trà ướp sen
5° Savon bạch đong và đỏ thứ
6° Dầu thơm bạch đàng
7° Thuốc con mắt
8° Thuốc nước răng
9° Thuốc bá chứng

Đen đỏ tìm đúng mà biết
Mực in xu wa đi mấp
Mực in con dấu đi mấp
Mực in chơn thơ đi mấp
11° SÁCH
GIA-PRO Văn-ngôn tự vị, Tướng Văn-tiến,
Tiền căn báo hậu.
Xin chữ-lớn, quang cò.

TRẦN-CHÁNH-TIỆT đồn thủ

Lời rao

Kính cáo cũng chư quý-vị đặng rõ, nay tôi có lập một tiệm tại Bình-tây đường Gia-phú tiệm này sửa xe máy, sơn hàng xe máy, xi nickel, đóng xe kéo, sửa xe kéo, và có bán đủ các thứ phụ tùng cho xe máy và xe kéo, xin quý-vị trường ngĩa đồng-bang, có sửa máy chi, đem đến tôi sẽ tính giá rẻ, lại trong tiệm cũng có trữ bán sách *Diễn lục cổ tích*, cuốn thứ nhất.

Ngô-vân-Tri kêu rằng: Tư-Khi tại đường Gia-phú, Bình-tây.

LỜI RAO RẤT CẦN YẾU
Đều bà con gái nên xem

Quần-dông, Xương-thọ-đương,
Sâm Nhung Điều-kinh Phụ-khoa-huôn,
quần cáo

Thuốc Điều-kinh Phụ-khoa-huôn của tiệm này đã có danh tiếng hơn mấy mươi năm tại Quảng-đông, nay danh van cả nước, thiên-hạ đồn nhau đến mua nướm nướp, chẳng ngớt khí nào. Nhưng mà các nước chưa hay, cho nên ông chủ tiệm này vì lòng phò thế cứu nhơn, cần nhà chẻ thuốc rộng ra, rước thêm nhiều thầy hay mà chẻ thuốc huôn này thêm cho nhiều mà rải ra cho đều trong Thế-giới. Nếu đôn-bà mà dùng nó thì ít yếu trừ bệnh khổ, sanh con cái được nhiều mà giúp cho Tạo-vật chớ còn khuyết diếm, cũng thể theo lòng hảo sanh của trời đất.

Nay tại Nam-kỳ người Đại-lý cho hôn-đường là tiệm Đh-nam-Long ở tại Chợ-lớn đường Canton số 32 có bán, còn trong Lục-thịh này nhà huôn lớn cũng đều có bán; mỗi hĩa nặng 4 hĩa, uống với nước trà, kỵ ăn đồ sống sít rau cỏ lạnh lẽo.

Các cô, các bà, hãy mua về dùng thử mà coi, thì mới tường hay giừ. Và có mua thì xin phải nhìn cái hiệu con **Sư tử đạp trái đất** thì mới khỏi lầm đồ giả, mỗi hộp chác giá 1\$00.

Thuốc huôn này chủ trị đôn-bà con-gái tiền thiên bất túc, khí thể hạt nhược, hậu thiên thác đường huyết-mạch kém hao; đường kinh hoặc sớm hoặc trễ, thoát có thoát không, hoặc có đường kinh thì đau bụng, hoặc bạch-đới, hoặc huyết băng, phạm các bệnh ấy thầy đều dùng được. Thuốc huôn này chẳng nói là phụ-khoa thánh-được mà thôi, thiệt là chứng-từ linh-đơn đó. Người nào không thai nghén, hề uống nó thường thì ít thầy hiệu nghiệm.

LIÊN-THÀNH

BÔNG-DƯƠNG SẢN-VẬT CỔ-PHÂN-HỮU-HẠN CÔNG-TY

Mỗi cái tại CHOLON, Quai Testard số 3

Nhãn hiệu này in giấy mà dán vào chỗ hồ trét nắp (tên, chữ) ...

LIEN-THANH. Căn khải

PNOM-PENH BAZAR TRUONG-XUAN

- BÁN SĨ BÁN LẺ
Tại xứ ta, người Tàu và An-dộ chẳng phải là bán rong hàng hóa nước họ đem qua, phải nhiều mua của các hãng tại Saigôn.

Lý-thư-Đr

24-25 Quai, Piquet, Phnôm-Penh.

Trại thợ mộc hiệu Lực-Long tự Nguyễn-long-Thao ở tại chợ Lái-hiệu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ đường xe hơi Saigôn-Thudaumot, có đóng sẵn đủ bằng gỗ...

Còn phía trước phố chợ dọn thêm một cái tiệm ngành có bán đủ thứ rượu và đồ danh mộc...

NGUYỄN-LONG-THAO, Chủ trại kính cáo.

TIỆM TRONG RANG

HIỆU: ĐỖ-TÁI-SANH

Số 26 đường Gialong số 26

CHOLON

Kính "cùng" Lực-châu chủ, qui-khách, "dạng" hay tiệm tôi trồng rừng và bịch rừng vàng thuở nay, trong Lực-châu cũng có nhiều ông đã biết, giá đã rẻ hơn các nơi...

Nay kính

HAY LẮM! HAY LẮM!! Nhân nguyệt văn đáp (LA LUNE ET LA FOÛTE) Traduction libre

PAR NGUYỄN-CÔNG-HÒA Giá mỗi cuốn ..... 0\$30

Các tiệm sách ở Saigôn đều có bán. Tại Báo-quán Nông-Cổ Min-Đam cũng có bán.

GIÁ 0\$40

ĐỒNG ÂM TỰ VI

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES

ANNAMITES Accompagné d'un appendice compr. nant tous les mots difficiles à écrire PAR

Nguyễn-văn-Mai

Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubas Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène en Cochinchine

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ đồng âm cùng chữ không nhằm đồng âm, mà phải viết hỏi hay là ngã, hoặc viết ở trước, ở sau, e hay là t có g hay là không g ở sau.

Nhưn có 101 câu thí của quan Đốc-học chánh, ngày 31 Août 1916, dạy rằng: "Đền các khoa thi tới đây, thì trong những bài hạch về tiếng Annam quan giám khảo chấm vở hết sức nghiêm."

Bán tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bền-thành mới, và các nhà in và bán sách Annam tại Saigôn.

VỪA LỚN TRƯ ĐỒ VẬT THỰC NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HANG MOITET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF Đường Cap-Hat, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ve)

MAU DE TABLE NATURELLE

Le champagne des sans de table WITH WHISKY, BRANDY, WINES, LEMON

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt nhất mới nấu ra SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ Sữa đặc không đường condensé Vàng sữa béo lên

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVÉ-SOURIS

Mà viết chữ hiệu UNDEEVOD, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonnaise

TIỆM MINH-THÀNH HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG 23, Rue Schroeder, 23 - Saigôn

Kính lời cho lực-châu chủ qui khách đừng rồ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiêm-thời, rất nên xinh đẹp ở tại chợ Saigôn đường Schroeder số 23.

chào-úi, nên tôi thường hiệu ý qui-bà qui-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và huê-mỹ. Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn qui-bà chiếu cố cho người đồng-bang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lực-châu hiệp hùng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kính,

NGUYỄN-VĂN-LẠC chủ BÀI-BÉO.